

Terrorister? Nej, vilsna studenter!

Med den första efterkrigsgenerationen kom den "revolutionära politiken" och dess romantiska syn på våldet. Världen blev till en teater, alla spelade med – vare sig de ville eller inte. Det gällde att välja sida: Mao och Ché eller Staten och Kapitalet.

KPD/AO, KPD/ML, KBW, Sozialistisches Büro, DKP, GIM, Spartakus, Rote Hilfe & hellip... Namnen och bokstavskombinationerna var oräkneliga, men alla stod de för organisationer och människor, som ville leva det revolutionära livet.

Också i Sverige fanns de: KFML, KFML(r), SKP, VUF, RMF, SDS. I dag minns inte många vad bokstavskombinationerna betydde, men många minns uttrycket "bokstavs-vänstern". I Sverige var organisationerna på yttersta vänsterkanten ganska beskedliga, i dåvarande Västtyskland – liksom i Italien, Japan och Frankrike – höll de på att skapa kaos och fullständig anarki, och födde desutom fram en hydra av terrorister ("stadsgerilla", med en förskömande term): Röda armé-fraktionen (RAF), japanska Röda armén, Röda brigaderna, Tupamaros...

Den tyske journalisten och forskaren Gerd Koegen har sedan början av 1990-talet ägnat dessa rörelser sitt intresse, vilket resulterat i flera böcker, bland annat *Die grosse Geste* – Lenin, Stalin, Mao Tse-tung – Führerkulte und Heldennymphen (1991) och *Utopie der Säuberung – Was war der Kommunismus* (1998). *Das rote Jahrzehnt* börjar och slutar med våldshandlingar: skotten den andra juni 1967 i Västberlin, som dödar studenten Benno Ohnesorg, och avrättningen av Hans Martin Schleyer i oktober 1977. Är som för en del framstår som skräckens årtionde, för andra som den tyska kulturrevolutionen. I mångt och mycket var det år då en bortskämd studentgeneration försökte finna en plats för sig själv i en värld som höll på att skaka av sig de trauman som andra världskriget hade lämnat i arv.

Ville fjärma sig från föräldrarna

Koegen talar om den lust, entusiasm och det världsförbättrarni som präglade den revolutionära vänsterns första tid. Viljan att fjärma sig från föräldragenerationen, som – i Tyskland – aldrig gjort reda för sitt nazis-

Politik

Das rote Jahrzehnt: Unsere kleine deutsche Kulturrevolution 1967–1977
Gerd Koegen
Kiepenheuer & Witschi, 2001

tiska förlutna. Föräldragenerationen, som lätt en ny, USA-ledd imperialism förtryckte och utsaga massorna i tredje världen. Föräldragenerationen, som förgiftade ungdomen med materialism, egoism, tv och nöjdhet. Familjen måste krossas och ersättas av kollektiva samlevnadsformer, "kommuner". Det fanns i början en naiv utopisk dröm om exemplets makt, om möjligheten att med droger, musik och kärlek förändra tänkesätt och levnadsformer.

Ganska snart utkristalliserade sig en hårdare kärna inom den så kallade vänstern. En del gick in i drogföllum, andra grep till vapen. Det måste öppnas en ny front i kampen mot kapitalism och imperialism. Inifrån systemet ska systemet bekämpas med våld. Repression ska framvingas från statens sida. Då om inte förr vaknar de förtryckta massorna i väst och förenar sig med sina bröder i tredje världen. RAF och alla dess supportrar levde och verkade i den tron – och blev naturligtvis mer och mer isolerade från det omgivande samhället av hårt arbetande, laglydiga medborgare.

Mardrömslika konsekvenser

Men det fanns också ett uppriktigt engagemang för de svaga bland radikalerna. Vietnamkriget var orättfärdigt och USA:s bombningar av civila ren terror. Men konsekvenserna av engagemanget var mardrömslika och förvirrade. I maj 1972 utförde RAF bombattentat mot amerikanska militära anläggningar i Frankfurt och Heidelberg. Koegen redogör för deras motiv och rättfärdigande (och citerar ut deras proklamation: "Den triumferande kommandoförklaring-

Hans Martin Schleyer, chef för den tyska arbetsgivareföreningen, kidnappades och mördades av RAF hösten 1977.

en till attentatet i Heidelberg slog också an en djup nationell ton. Som primärt rättfärdigande tjänade bombningarna i Vietnam, som betecknades som en ny 'slutgiltig lösning'. Sedan fortsätter man: 'Människorna i Förbundsrepubliken understöder inte säkerhetsstyrkorna i spaningarna efter dem som förövat bombattentaten, eftersom de inte göllt Auschwitz, Dresden och Hamburg, för att de vet att mot massmördarna i Vietnam är bombattentat berättigade'. Därigenom blev RAF:s bombattacker ett försenat svar på de

allierade bombningarna av Hamburg och Dresden i det föregående världskriget, som buntades samman med Auschwitz och 'den slutgiltiga lösningen' i Vietnam. Och 'människorna', 'folket', 'lasarna av Bildzeitung' som 'inte hade glömt' skulle förstå allt detta och skydda hämnarna från RAF." Allt utspelade sig i en fantasivärld. Arbetarklassens sympatier hamnade snarare hos revolutionärerna offer än hos revolutionärerna själva. Revolutionen uteblev, drömmen blev aldrig till mer än retorik och

stenkastning bakom tillfälliga barrikader. Koensens ambition är att sammanfatta den "dramatiska Zykhus von Stimmungen, Losungen, Bewegungen und Aktionen", som är 68-generationens livsluft.

Den här tidsandan har blivit intressant på nytt i Tyskland och EU, eftersom landets gröna utrikesminister, Joschka Fischer, avslöjats som stenkastande upp protestant. Bildbevis finns från demonstrationer i Frankfurt. Fischers "självkritik" har lämnat en del övrigt att önska. Också Gerhard Schröder har en koppling till 1960- och 70-talens extremvänner: han gjorde sig en karriär på att som advokat försvara stenkastarna, mordbrännarna och terroristerna i domstol.

Vad betyder det, att några av Europas viktiga gaste politiker har sin bakgrund i denna djupt antidemokratiska rörelse, i denna anda av våld och intolerans? I en rökelse som sade sig vilja göra upp med Tysklands nazistiska förlutna, men som i sin praktik kom att agera på samma totalitära och mordiska sätt? Astrid Prohl, en gång medlare på RAF, har karakteriserat tiden med orden "Selbst-anmischung einer ganzen Generation".

Många unga sympatisörer

1971 konstaterade en opinionsundersökning att var fjärde tysk under 30 sympatiserade med terrorgrupperna. Hur var detta möjligt, vilken mentalitet styrde tänkandet?

Man kan ha invändningar mot Koensens angreppssätt ibland, och ställa sig frågande till hans övertygelse att 68-ornas framträdande på den samhällsallmogliga scenen med revolutionär slagord och våldromantik var en så att säga oundviklig konsekvens av den sociala utvecklingen som sådan. *Das rote Jahrzehnt* är oavsett detta en mångsidig och uppriktigt berättelse om den sociologiska och psykologiska bakgrunden till den extrema vänsterns framväxt och förlovdan på 1970-talet. Förmodligen har den en hel del att säga också om dagens extrema ungdomsrörelser. Romantiken, våldsfixeringen och utopismen är i alla fall igenkännbara. Det börjar väl för övrigt bli dags för de gamla 68-orna att uppriktigt göra upp med sitt förlutna, att återligg viktiga den märkliga blandning av antisemitism, totalitarism, våldromantik och drömsk naivitet, som kännetecknade mycket av det politiska engagemanget!

KAJ SVENSSON

Revolutionshjälten Che Guevara har fått låna både namn och bild till den trendiga krog-
Cigarröken minner om Kuba och maten är knappast revolutionerande.

Cigarröken ligger tät på konservativa Che

Namnet, cigarröken och den stjärnprydda tändsticksasken till trots, finns det knappast något kubanskt, och absolut inget revolutionärt med Che, inne i krogen som tittar ned på St James's Street, nära granne till The Economist.

Stället ser ut som ett yankee Fort Alamo. Ågaren är saudier, servicen helfransk, maten både brittisk och "eklektisk" som det heter. Det massiva manliga klientelet tycks bestå av vitbruna finanslejon med hästsvans: ja, just de som förblir sugna på rejala maträtter, goda viner och en tjock avslutande cigarr.

CHE UTFÖR KNAPPAST någon gastro-nomisk revolution. Det rebelliska med Che är nog att man erbjuder örönvilda och – i motsats till bullriga Quaglinos – helprivata konversationer vid i förhållande till varandra kopist avslagna bord. Sådant får man förmoda upp-

skattas i Mayfairs finanskretsar. Finansvärldens kontinuerliga berg-och-dalbana präglar stämningen på denna förhöjda, grammatiska krog. Den gör humöret på klientelet oberäkneligt; ibland extastiskt – ibland deppigt. Svängningarna slår an en ton ända ned till cigarrbaren på nedre botten, och blåser bort all karibisk atmosfär: Havanna har onklingen mindre inflytande på Che än den respektabla veckotidningen vars anställda hyllar den stuliga, hypermoderna krog som ju behövdes.

CHEs MAT ÄR BÄTTRE än hyfsad. Men kanske inte så revolutions-

Krog

Che Restaurant & Bar
23 St James's Street
London
020-774 793 80

artad heller. Chefens brist på våghalsighet på spisfronten är påtaglig. Men kyckling med curry och fiskgrytan smakar som de ska. Öxköttet kunde komma direkt från Skottland... eller var det från Nya Zeeland? Som sagt är det definitivt eklektiskt på Londons Che.

Det är så trevligt med en till synes skottsäker krog där man kan konversera i lugn och ro och röka som borstbindare utan att mobbas, att många kunder redan bestämmer sig för att förläta Ches barnsjukdomar. Sådana går ju över.

CATHERINE GIEROW

TV i kväll Fredag 19 okt

SVT1	TV3
18.00–19.00 Bolibompa	18.50 TV3 Direkt
18.00 Myror i brallan	19.00 Nanny
18.30 Nils Karlsson Pyssling	19.30 Baren
19.00 Mosquito	20.00 Harem (R)
19.30 Rapport	20.55 TV3 Direkt
20.00 På Spåret	21.00 Döden klar henne.
21.00 Seriestart: Villospår	Amerikansk komedi 1992.
21.55 Homiz	22.55 Sportnyheter
22.00 Soven Amerikansk	23.10 Baren (R)
thriller från 1995.	23.40 Nätet
0.05 Rapport	0.35 En skruv lös (R)
0.15 Kulturnyheter (R)	1.05 Den hårda skolan.
0.25 Reuter & Skog (R)	Amerikansk drama 1996.
0.55 Curry nam nam (R)	2.50 Efterlyst (R)
1.20–3.20 Nyheter	3.50 Folkhemmet (R)
	4.50 Baywatch (R)
	5.45–6.40 På heder och samvete (R)
SVT2	TV4
18.00 Aktuellt	18.10 Lokala nyheter
18.15 Go'kväll	18.25 Värdet
19.00 Kulturnyheter	18.30 Nyheter
19.10 Regionala nyheter	18.50 Ekonominyheter
19.30 Gynnets Show	19.00 Nanny
20.00 K Special:	19.25 Årets fotbollspersonlighet
Frälsningsarmén	19.30 Diurens ö
21.00 Aktuellt	20.00 Gladiatörerna
21.30 A-ekonomi	21.20 Farnen
21.40 Regionala nyheter	22.00 Nyheter, sporten och värdet
21.50 Sportnytt	22.55 Musikspeghen (R)
22.05 Aktuellt	0.25–0.55 Rådas rummet (R)
22.10 Cart 2001	
22.40 Hyperion Bay (R)	
23.25 Pop i fokus (R)	
23.55 Musikspeghen (R)	
0.25–0.55 Rådas rummet (R)	22.25 Sen kväll med Lusk